

Številka: 00105-10/2021/5

Datum: 23. 2. 2021

Odgovor na poslansko pobudo Zmaga Jelinčiča Plemenitega v zvezi s tujci

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije Igor Zorčič je Vladi Republike Slovenije posredoval pisno poslansko pobudo Zmaga Jelinčiča Plemenitega v zvezi s tujci.

Poslanec predlaga zaostritev oziroma uvedbo naslednjih ukrepov: uvedbo zelene karte (po ameriškem sistemu); obvezno mesečno javljanje tujca na upravni enoti; obveza oprave izpita iz slovenskega jezika na vstopni ravni v roku enega leta; v roku treh let mora tujec narediti izpit iz slovenskega jezika na stopnji A1; šele ko tujec obvlada slovenski jezik na stopnji A1 lahko združuje družino, katere pogoj pa je, da vsak od posameznikov opravi izpit iz znanja na nivoju A1; tujec mora za vstop v slovenski kulturni prostor poznati slovensko zgodovino, kulturo in običaje; vsak prekršek oz. dejanje, ki bi pomenilo ogrožanje državne varnosti in nespoštovanje pravil, ima za posledico izgon iz države skupaj z družino (po švicarskem vzoru).

Vlada Republike Slovenije v zvezi s pobudo poslanca posreduje naslednji odgovor:

Pisna poslanska pobuda se nanaša na predloge zaostritve nekaterih ukrepov, ki so vključeni v Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih, ki ga je Vlada Republike Slovenije že poslala v obravnavo Državnemu zboru (EVA 2018-1711-0004; v nadaljevanju: predlog zakona).

V zvezi s predlaganimi ukrepi, ki se nanašajo na zaostritev določenih ukrepov, ki so že vključeni v predlog zakona, pojasnjujemo, da predlogi novih ukrepov že v veliki meri zaostrejuje možnost pridobitve dovoljenja za prebivanje tujca in njegovih družinskih članov v Republiki Sloveniji. Možnost pridobitve dovoljenja za prebivanje se namreč zaostrejuje z uvedbo pogoja znanja slovenskega jezika na vstopni ravni (stopnja A1 po Skupnem evropskem jezikovnem okviru) za podaljšanje dovoljenja za prebivanje zaradi združitve družine, kot tudi z uvedbo pogoja znanja slovenskega jezika za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje, izdanega na podlagi petletnega neprekinjenega prebivanja tujca v Republiki Sloveniji (stopnja A2 po Skupnem evropskem jezikovnem okviru). V pobudi se predlaga razširitev tega pogoja na vsa podaljšanja dovoljenj za začasno prebivanje (za prvo podaljšanje dovoljenja bi se zahtevala stopnja A1 za vse kategorije tujcev, v roku treh let bi moral tujec oziroma njegovi družinski člani opraviti izpit iz slovenskega jezika na ravni A1). Takšen predlog po mnenju Vlade Republike Slovenije trenutno ni sprejemljiv, saj zahteva sistemsko ureditev, ki odpira še številna dodatna vprašanja (zagotavljanje finančnih sredstev za sofinanciranje tečajev slovenskega jezika, zagotovitev zadostnih rokov za opravljanje izpita itd.). Pri določitvi pogoja znanja slovenskega jezika za pridobitev dovoljenja za začasno prebivanje je treba namreč upoštevati tudi dejansko problematiko pri vključevanju določenih kategorij tujcev v slovensko družbo, systemske in institucionalne možnosti za zagotovitev izpolnjevanja tega pogoja ter razpoložljivost finančnih sredstev (zagotavljanje zadostnega števila predavateljev, zadostnega števila izpitnih rokov za opravo izpita iz slovenskega jezika ter predvsem zagotovitev zadostnih sredstev za sofinanciranje izvedbe tečajev slovenskega jezika, katerih po projekciji udeležbe tečajnikov v preteklih letih v obsegu, ki ga je predvideti ob razširitvi tega pogoja na vse vrste dovoljenj za začasno prebivanje, ni možno zagotoviti). Prav tako bi uvedba pogoja znanja slovenskega jezika tudi za druge tujce (npr. sponzorje, ki združujejo družinske člane, tujce, ki prihajajo v

Republiko Slovenijo z namenom zaposlitve ali dela) lahko vplivala na gospodarstvo v smislu zaostrovanja pogojev za pridobitev oziroma podaljšanja dovoljenj za prebivanje iz namena zaposlitve ali dela.

Ob tem Vlada Republike Slovenije izpostavlja tudi tveganja, ki bi lahko nastala zaradi razširitve pogoja znanja jezika na vse kategorije tujcev (podaljšanje, dovoljenje za stalno prebivanje) in tveganja, ki bi nastala v primerih, ko tujec izpita iz slovenskega jezika ne bi opravil. Ker gre za pogoj, ki je obvezen, se izdaja/podaljšanje dovoljenja za prebivanje v primeru neuspešno opravljenega izpita zavrne in tujec mora ozemlje države zapustiti. To velja za vse kategorije tujcev, tudi tiste, ki v Republiki Sloveniji delajo oz. so zaposleni, se usposablajo, raziskujejo. Predvideva se, da bi se število nezakonito prebivajočih migrantov v tem primeru povečalo, prav tako število tujcev, ki bi opravljali delo na črno. Predvideva se tudi velik vpliv na trg delovne sile (ni delovne sile, saj se dovoljenje za prebivanje ne podaljša) in področje izobraževanja (doktorski študiji in raziskave so mednarodne, potekajo večinoma v tujem jeziku). Predvideva se tudi povečanje števila prošelj za izdajo prvih dovoljenj za prebivanje (tujcu se podaljšanje zavrne, zapusti državo in v tujini ponovno zaprosi za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje). Zaradi oteženega nadaljevanja bivanja v Republiki Sloveniji se predvideva, da si bodo potencialni delavci/študenti/raziskovalci poiskali ugodnejšo rešitev v drugi državi. Dodatno pa se seveda odpira tudi široko polje zlorab in goljufij pri pridobitvah ustreznih dokazil o znanju slovenskega jezika, s katerim se na Centru za slovenščino kot drugi tuj jezik spopadajo že danes.

Glede na navedeno predlog po razširitvi kategorij in obveznem preizkusu znanja iz slovenskega jezika za vsa podaljšanja/izdajo dovoljenj za začasno prebivanje, trenutno ni izvedljiv. Glede na navedeno se je Vlada Republike Slovenije, po vzoru določenih držav Evropske unije, odločil za postopno uvedbo pogoja znanja slovenskega jezika za podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje, in sicer zgolj v primeru združitve družine in v primeru izdaje dovoljenja za stalno prebivanje, ki pa se, po vzoru večine držav članic EU, izvede v tako imenovani integracijski fazi v obdobju od enega do treh let po pridobitvi prvega dovoljenja za prebivanje. V okviru t.i. integracijske faze je tujec vključen tudi v programe, ki poleg zagotavljanja znanja slovenskega jezika vključujejo tudi programe seznanjanja s slovensko zgodovino, kulturo in ustavno ureditvijo, seveda pa se ti programi odvijajo po vstopu tujca na ozemlje Republike Slovenije, saj Republika Slovenija ne zagotavlja t.i. predintegracijske faze, ko se tovrstni tečajji izvajajo že v izvornih državah, iz katerih prihajajo tujci, ki vstopajo na ozemlje Republike Slovenije.

V zvezi s predlogom po uvedbi t.i. zelene karte (po ameriškem sistemu) in obveznem mesečnem javljanju tujca pri upravni enoti Vlada Republike Slovenije pojasnjuje, da je pridobitev dovoljenja za prebivanje vezana na t.i. evropski sistem oziroma evropski pravni red, ki temelji na skupnih izhodiščih in enotnem urejanju pogojev za vstop in prebivanje tujcev na ozemlju držav članic Evropske unije. V ta namen se na področju pravnega reda EU sprejemajo uredbe in direktive, pri čemer se na ta način oblikujejo skupna pravila na področju vstopa in prebivanje tujcev na ozemlju držav članic EU, ki so jih države članice dolžne izvajati oziroma implementirati v svoje nacionalne zakonodaje. Združene države Amerike niso del evropskega pravnega reda in pravila, ki se nanašajo na vstop in prebivanje tujcev oblikujejo na svoj način in sistem, ki pa ga Republika Slovenija kot članica Evropske unije ne more prevzemati ali temu načinu slediti pri pripravi nacionalne zakonodaje. Ob tem se dodatno pojasnjuje, da Zakon o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo, 9/18 – popr. in 62/19 – odl. US, v nadaljevanju: ZTuj-2) že določa obveznost tujca, ki ima v Republiki Sloveniji dovoljenje za prebivanje ali vizum za dolgoročno prebivanje, da pristojnemu organu prijavi svoje stalno ali začasno prebivališče v skladu z zakonom, ki ureja prijavo prebivališča. Če bi bilo namreč v postopku ugotovljeno, da tujec ne prebiva več na območju Republike Slovenije, je lahko to dejstvo razlog za razveljavitev dovoljenja za prebivanje, ki ga izvede upravna enota v ugotovitvenem postopku razveljavitve dovoljenja za prebivanje. Nameravano prebivanje tujca v

Republiki Sloveniji, v primeru izdaje prvega dovoljenja za začasno prebivanje, in prebivanje tujca v Republiki Sloveniji, v primeru podaljšanja ali izdaje nadaljnjega dovoljenja za začasno prebivanje, je po ZTuj-2 eden od splošnih pogojev za izdajo/podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje. Neprebivanje tujca, ki mu je bilo izdano/podaljšano dovoljenje za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji, pomeni neizpolnjevanje tega splošnega pogoja za izdajo/podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje, zaradi česar se tujcu dovoljenje za začasno prebivanje ne izda/podaljša, že izdano/podaljšano dovoljenje za začasno prebivanje pa se razveljavi.

Glede predloga, da bi vsak prekršek oziroma dejanje, ki bi pomenilo ogrožanje državne varnosti in nespoštovanje pravil, imelo za posledico izgon tujca in njegovih družinskih članov iz države (po švicarskem vzoru), Vlada Republike Slovenije ponovno pojasnjuje, da so pravila, ki se nanašajo na možnost zavrnitve/razveljavitve/prenehanja dovoljenja za prebivanje, vključno z ukrepom odpovedi prebivanja tujcu in posledičnim izgonom tujca iz države, podvržena pravnemu redu EU in sprejetimi uredbami in direktivami na tem področju, ki jih Republika Slovenija tudi ustrezno izvaja oziroma jih je prenesla v nacionalno zakonodajo in jih izvršuje v skladu z določbami ZTuj-2. Ob tem Vlada Republike Slovenije dodaja, da so ravnanja posameznika, ki utegnejo pomeniti nevarnost za javni red in varnost države ali mednarodne odnose Republike Slovenije, ali ravnanja, ki so povezana z izvajanjem terorističnih ali drugih nasilnih dejanj, nezakonitimi obveščevalnimi dejavnostmi, proizvodnjo ali prometom z drogami ali izvrševanjem drugih kaznivih dejanj, pri čemer zadošča že standard utemeljenega razloga za sum oziroma sum za storitev takšnega dejanja, že v veljavnem ZTuj-2 vključena med razloge za zavrnitev/razveljavitev/prenehanje dovoljenja za prebivanje tujca v državi, pri čemer je ogrožanje varnosti države, javne varnosti in javnega reda hkrati tudi razlog za odpoved prebivanja tujca, ki ima v Republiki Sloveniji izdano dovoljenje za stalno prebivanje.

Glede na navedeno Vlada Republike Slovenije ocenjuje, da tako veljavni ZTuj-2 kot tudi predlog zakona že vsebujeta ustrezne ukrepe in mehanizme, ki se nanašajo na pogoje za vstop in prebivanje tujcev v Republiki Sloveniji, zato sprejem dodatnih zaostrenih predlaganih ukrepov ni potreben.